

ו. השנאה נלמדת גם בשיעורי דקדוק:

דוגמאות של ניקוד סופי:...

1. "אל תחשבו את הכובש לבעל אנושיות."
[השפה הערבית ומדעי הלשון, כיתה י"ב, עמ' 51]

2. אבחין בין פועל עם מושא אחד לפועל עם שני מושאים במשפטים הבאים: (...)
"הפלסטינים לא עזבו את מולדתם כדי לבקש מחסה במקומות יישוב אחרים, אלא בעל כורחם."
[השפה הערבית ומדעי הלשון, כיתה י"ב, עמ' 53]

3. הוא [העם הפלסטיני] סובל מזה עשרות שנים מעוני, רדיפה אימפריאליסטית, חיי גלות, ושליטת החירות המחשבתית והתרבותית.
[השפה הערבית, עיון, ספרות וביקורת, כיתה י"ב, עמ' 104]

7. טרמינולוגיה עוינת ודמוניזציה בספרי הלימוד

הטרמינולוגיה שבחרו מחברי ספרי הלימוד להשתמש בה מלאת עוינות, ומחזקת את אי קבלת ישראל כשכנה בעלת זכות קיום.

להלן מונחים המציינים את ישראל, מייסדיה והאידיאולוגיה שלה:

"הכנופיות הציונית גזלו את פלסטין וגרשו את תושביה..."
[השפה הערבית, עיון, ספרות וביקורת, כיתה י"ב, עמ' 104]

"...כיבוש האויב הציוני את ארצו..."
[השפה הערבית, עיון, ספרות וביקורת, כיתה י"ב, עמ' 122]

"...הכיבוש של הישות הציונית את שנותר מפלסטין: הגדה המערבית ורצועת עזה..."
[השפה הערבית, עיון, ספרות וביקורת, כיתה י"ב, עמ' 104]

"...ניסיונות ההרס של אויבי העם הזה."
[השפה הערבית, עיון, ספרות וביקורת, כיתה י"ב, עמ' 17]

להלן מונחים המתארים את ייסוד ישראל:

"אל מול התכנית האימפריאליסטית הציונית הזאת, החליטו תושבי פלסטין..."
[השפה הערבית, עיון, ספרות וביקורת, כיתה י"ב, עמ' 103]

"...כיבוש האויב הציוני את ארצו..."
[השפה הערבית, עיון, ספרות וביקורת, כיתה י"ב, עמ' 122]

"הכנופיות הציונית גזלו את פלסטין וגרשו..."
[השפה הערבית, עיון, ספרות וביקורת, כיתה י"ב, עמ' 104]

"...וגזלו את ארצו, בתיו ומקומותיו הקדושים."
[השפה הערבית, עיון, ספרות וביקורת, כיתה י"ב, עמ' 109]

להלן מונחים לתיאור מצבם של הפלסטינים:

"וגרשו את העם הפלסטיני לגולה."
[השפה הערבית, עיון, ספרות וביקורת, כיתה י"ב, עמ' 109]

"...טבחו בו וגזלו את ארצו, בתיו ומקומותיו הקדושים."
[השפה הערבית, עיון, ספרות וביקורת, כיתה י"ב, עמ' 109]

"[סובל מ] רדיפה אימפריאליסטית, חיי גלות, ושלילת החירות המחשבתית והתרבותית."
[השפה הערבית, עיון, ספרות וביקורת, כיתה י"ב, עמ' 104]

8. ג'יהאד [מלחמת קודש] ושהאדה [מות קדושים]

ספרי הלימוד מלמדים ומעלים על נס את הג'יהאד (מלחמת קודש באסלאם) והשהאדה (מות קדושים למען אלה), כעקרונות בסיסיים בחיים האסלאמיים. לעתים נלמדים הג'יהאד והשהאדה באופן כללי כאידאליים אסלאמיים, ולעתים הם נלמדים באופן ממוקד כנגד ישראל. הדברים האלה נמצאים לא רק בספרים העוסקים בחינוך אסלאמי, אלא גם בספרי לימוד של נושאים אחרים. לעתים נעשה שימוש במקורות האסלאמיים כמו הקוראן והחדית', ככלי לקידום מטרה זו.

א. פיאור הג'יהאד

1. בספר לשון נלמדים נושאי דקדוק באמצעות ניתוח של פסוק מהקוראן, האומר שהמוסלמי שיוצא למלחמה הוא נעלה על המאמין שאינו יוצא למלחמה.

תרגילי דקדוק:

(...)

"המאמינים הנשארים לשבת בבתיהם, פרט לאשר יש בהם נכות, לא ישוו לקמים להיאבק למען אלה בהקריבם את רכושם ואת נפשותיהם. אלה רומם את מעלת הקמים להיאבק בהקריבם את רכושם ואת נפשותיהם." (סורת הנשים, פס' 95)
[השפה הערבית ומדעי הלשון, כיתה י"ב, עמ' 97]

2. ספר דקדוק מנחה את התלמידים לקרוא בתשומת לב על חשיבות הג'יהאד:

אקרא ואתבונן במה שיש תחתיו קו... "תפילת אלה עליו וברכתו לשלום [כלומר מחמד] אמר: "ראשית העניין - האסלאם [מסירות לרצון אלה], עמודו - התפילה, ושיאו - הג'יהאד."
[שפה ערבית ומדעי הלשון, כיתה י"ב, עמ' 60]

3. המסורת האסלאמית מציגה את בני לווייתו של מחמד [הצחאבה] כאנשי מופת. ספרי הלימוד מלמדים כמה מסיפורי החיים של אנשים אלה, כחלק מעידוד הג'יהאד:

מצבים בחיי הצחאבה, בני לוויית הנביא

(...)

תחום ההקרבה והפדיון:

הצחאבה הנכבדים היו מתחרים בתחום ההקרבה העצמית. אף אחד מהם לא נשאר מאחור בעת הג'יהאד למען אלה, אלא בגלל סיבה מכריעה. הם סבלו פגיעות למען אלה והיו עזי רוח. אף אחד מהם לא שם לב לפגיעה בגופו או ברכושו. עמדותיהם בעניין הזה הן רבות ומפורסמות. למשל:
צוהייב אלרומי אומר על עצמו: "... [שליח אלה] לא יצא למסע מבלי שאני השתתפתי בו, ומעולם הוא לא יצא לפשיטה מבלי שהייתי בה לימינו או לשמאלו.
[חינוך אסלאמי, כיתה י"ב, עמ' 92]

4. בזמן שהמבקרים את הטרור הפלסטיני בעולם מציינים את הפיכתו למודל לחיקוי אצל ארגוני טרור בעולם, ספר לימוד פלסטיני מציין בגאווה שטקטיקות "ההתנגדות" הפלסטיניות חוקו על ידי תנועות טרור ברחבי העולם. ספר הלימוד קורא לפעולות הטרור "מעשי הגבורה וההקרבה המהוללים ביותר."

"אחד הנושאים החשובים ביותר, שמעסיקים את השירה הפלסטינית המודרנית בשלביה האחרונים, הוא האסון של פלסטין משנת 1948... ואחר כך ההתנגדות, שבה חוללו תושביה את מעשי הגבורה וההקרבה המהוללים ביותר, שהיו לשיעור שאותו מחקים בהתנגדות לקולוניאליזם, לכיבוש ולרדיפה, בכל רחבי תבל..."

[השפה הערבית, עיון, ספרות וביקורת, כיתה י"ב, עמ' 105]

ב. עידוד כל מרכיבי החברה לקחת חלק פעיל בג'יהאד ו"בהתנגדות"

ספרי הלימוד הפלסטיניים מלמדים שכל אחד מהמוסלמים רשאי וראוי לו להשתתף בג'יהאד, במיוחד כשמדובר בג'יהאד הכרחי כמו המאבק לשחרור "פלסטין". ספרי הלימוד אף מביאים, כדוגמה להתנהגות אסלאמית מופתית, סיפורים על נשים, זקנים ונכים אשר השתתפו בג'יהאד.

1. כל אחד מהפלסטינים ישתתף במאבק לשחרור "פלסטין":

את פלסטין ישחררו גבריה, נשותיה, צעירה וזקניה.
[השפה הערבית ומדעי הלשון, כיתה י"ב, עמ' 44]

2. אנשים עם נכויות פיזיות או שכליות:

זכויות בעלי הצרכים המיוחדים באסלאם:
(...)

זכות ההשתתפות בחברה: הדאגה של האסלאם לבעלי צרכים מיוחדים איננה מצטמצמת להבטחת צרכיהם, אלא גם מעוניינת שהם יחוו בחשיבותם ובתפקידם בבניית החברה. היא אינה מונעת מהם להשתתף בכל התחומים, ביניהם:

- היתר להם להשתתף בג'יהאד: שליח אללה התיר לעומר בן אלג'מוח להשתתף בפשיטת אוחד, למרות שהוא היה פיסח. אללה ישתבח ויתעלה פטר אותו מהג'יהאד, אך כשהנביא ראה שהוא מתעקש לצאת ושואף להשתתף עם המוסלמים בג'יהאד, ושמע אותו אומר: "אני רוצה לצעוד בצליעתי זו בגן העדן", התיר לו את זה.
- [חינוך אסלאמי, כיתה י"ב, עמ' 153-154]

3. השתתפות נשים בג'יהאד:

השתתפות האשה בג'יהאד

האשה השתתפה בשדה הג'יהאד, והייתה מטפלת במוג'אהדים הפצועים, ומשקה את הצמאים... חלק מהנשים השתתפו בלחימה נגד הכופרים. הינה [למשל] נוסיבה בת כעב... נלחמה למען הנביא בפשיטת 'אוחד' בגבורה שאין דומה לה. היא תארה את השתתפותה בפשיטה הזו כך: "יצאתי בראשית היום לראות מה עושים האנשים, ואיתי מוביל-מים. וכשנסוגו המוסלמים הלכתי אל שליח אללה, התחלתי להילחם, הגנתי עליו בחרב, ויריתי בקשת, עד שנפצתי".

[חינוך אסלאמי, עמ' 98]

נדון: לאשה הפלסטינית היה תפקיד בולט בהתנגדות העממית נגד המנדט הבריטי והכיבוש הישראלי. מאות נשים לוחמות עברו מעצרים ועינויים, ונפלו חלל כשהידות [אסתשהאד] למען ההגנה על המולדת.
[בעיות בנות זמננו, כיתה י"ב, עמ' 53]

ג. דגש על השאדה - מוות למען אללה

ספרי הלימוד הפלסטיניים מפארים את השאדה [מות קדושים] בשדה הקרב והג'יהאד [מלחמת הקודש] למען אללה, בתור אידיאלים שיש לשאוף אליהם. לעתים הג'יהאד והשאדה נלמדים כערכים אסלאמיים כלליים, ולעתים הם נלמדים באופן ממוקד בהקשר של המאבק בישראל. החינוך הזה נמצא לא רק בספרי החינוך האסלאמי, אלא גם בספרי לימוד של נושאים אחרים. פעמים רבות מביאים הספרים פסוקים מהקוראן ומהמסורת האסלאמית, במטרה לחזק מסרים אלו.

1. פיזור השאיפה להשיג את השאדה:

שיעור 2: חדיתיים נכבדים של הנביא...
אללה דיבר אל אביך פנים אל פנים [לאחר מותו בקרב], ואמר לו:
[אללה:] "הו עבדי! בקש ממני ואתן לך."
[עבדאללה:] "החייה אותי, כדי שאהרג למענך בשנית."
[אללה:] "כבר אמרתי שאין חוזרים [לעולם הזה]."
[עבדאללה:] "הו אלוהי, הודע לאלו שאחריי."

אז הוריד אללה, ירומם ויתעלה, את הפסוק הזה [מהקוראן]: "אל תחשוב כי הנהרגים לשם אלוהים מתים המה. לא, כי חיים הם, ואצל אלוהים פרנסתם."
[השפה הערבית: עיון ספרות וביקורת, כיתה י"ב, עמ' 7-8]

"השהידים [הפוטנציאליים] בכלא הנגב מתחרים ביניהם כדי ליצור בדמם את הדיאלקטיקה של המוות והחיים וכדי לטבול את גופם בחול"; (עבד אלנאצר צאלח, פלסטין).
[השפה הערבית ומדעי הלשון, כיתה י"ב, עמ' 13]

2. "השהידים אינם מתים אלא חיים אצל אללה":

מבין הקשיים [של המוסלמים הסבלנים] אמר אללה: "אל תגידו כי הנהרגים למען אללה מתים המה. לא, כי חיים הם, ואולם אתם לא תוכלו לשער זאת. עוד נעמידכם במבחנים של סכנות ורעב ואבדות ברכוש ובנפש וביבול" [קוראן, סורת אלבקה, פס' 154-155]
... הפסוק הבהיר שהשהידים האלה הינם חיים אצל ריבונם, הם מפורנסים ומתענגים בשמחה מהחסד שאללה הביא להם, גם אם איננו מרגישים בחיים האלה, ואיננו יודעים את אמיתותם, ולכן [הקוראן] אסר עלינו לקרוא להם 'מתים'.
[חינוך אסלאמי, כיתה י"ב, עמ' 9]

3. מות שהיד כחתונה: המסורת האסלאמית לפיה שהיד בהגיעו לגן עדן, מחותן עם 72 בתולות שחורות-עין, מובילה לתיאור המוות למען אללה [שאדה] כ'חתונה'.

"מולדתי! לא אבכה בכלולות האלה, שהרי ערביותנו אינה מתירה לנו לבכות את השהידים" (אלמתוכל טה / פלסטין)
[שפה ערבית ומדעי הלשון, כיתה י"ב, עמ' 13]

9. ארצות הברית: אויבת הפלסטינים והערבים, מובילת "התנגשות הציוויליזציות"

א. ארצות הברית - אויבת הפלסטינים והערבים

מהדברים הכתובים בספרי הלימוד הפלסטיניים על ארצות הברית, כמו גם מהדברים שלא הוזכרו בהם, עולה המסקנה הברורה שהמטרה החינוכית היא להציג את ארצות הברית כאויבת הפלסטינים והערבים. ספרי הלימוד מלמדים שארה"ב מפרה את זכויות האדם, עוברת על החוק הבינלאומי ההומניטארי, "כובשת" את עיראק, ועוד מאפיינים שליליים. ההתייחסות למי שנלחמים נגד חיילי ארה"ב היא במילים "התנגדות אמיצה לשחרור עיראק." [היסטוריה של הערבים והעולם במאה העשרים, עמ' 147] המסר הכללי הוא שאמריקה היא אויבת הפלסטינים, המוסלמים והערבים, ושהיא סכנה לשלום העולם.

אי איזכורו של מידע משמעותי מוסיף על תדמיתה של ארה"ב כאויבת. על פי נתוני הבנק העולמי לשנת 2004, ארה"ב העניקה יותר מ 1.3 מיליארד דולר לרשות הפלסטינית ולארגונים פלסטיניים בלתי ממשלתיים, והתמיכה הגיעה היום ליותר מ-1.5 מיליארד דולר. נתונים אלה הופכים את ארה"ב למדינה התורמת לפלסטינים את התרומה הכספית הגדולה ביותר. כמעט כל הפרוייקטים של בניית תשתיות פלסטיניות נתמכו על ידי ארה"ב, כולל בתי ספר, בתי חולים, אוניברסיטאות, תשתיות מים, פיתוח דרכים, ספורט ועוד. אך התמיכה הכלכלית האמריקנית בפלסטינים אינה מוזכרת כלל בספרי הלימוד. לעומת זאת, התמיכה הכלכלית של ארה"ב בישראל כן מוזכרת בהרחבה. אחד הספרים מלמד כי התמיכה האמריקנית הכלכלית בישראל היא אחד הסממנים החשובים של "ברית אסטרטגית" בין ארה"ב וישראל. [בעיות בנות זמננו, כיתה י"ב, עמ' 21-22] אך כאמור, אין שום אזכור של התמיכה האמריקנית המסיבית בתשתיות של הרש"פ.

על עיראק, לוב, סודאן והפלסטינים נאמר שהם קורבנות המדיניות של ארה"ב:

- מדיניות החוץ של ארה"ב עם העולם הערבי מבוססת על:
- שליטה על הנפט, מניעת כל שליטה ערבית או חיצונית על מקורותיו, והבטחת זרימתו במחירים הגיוניים לעולם המערבי והתעשייתי.
 - הטיה לטובת ישראל כבעלת ברית אסטרטגית באזור, ותמיכה פוליטית וכלכלית בה.
 - איסור אחזקת נשק גרעיני.
- המצור שלה על לוב, סודאן וכיבוש עיראק, והבעיות שנבעו ממנו בכל תחומי החיים, אינם אלא תרגום של המדיניות הזו. [בעיות בנות זמננו, כיתה י"ב, עמ' 21]

אי אפשר ללמוד את יחסה של ארה"ב לעניין הפלסטיני ללא עיון בטבע יחסיה עם ישראל; מפני שאלה הם יחסים של אינטרס הדדי, וברית אסטרטגית בפוליטיקה האמריקנית הפנימית והחיצונית. ישראל מוצאת באמריקה משענת עיקרית ובעלת ברית חשובה ביותר בכל התחומים, ואילו ארה"ב מצידה מסתמכת במידה רבה על ישראל באסטרטגיה המזרח תיכונית שלה והעולמית. אפשר לומר שהעמדה האסטרטגית הקשוחה לטובת ישראל היא המאפיין של המדיניות האמריקנית באזור הערבי עד היום הזה. היא גייסה את כל היכולות שלה כדי להשיג תמיכה בינלאומית לרעיון הקמת המדינה היהודית בפלסטין, להכרה בה עם הקמתה, ולהכנסתה כחברה באו"ם... וחתרה לשמור על המצב החדש שנוצר מהקמת ישראל...

[בעיות בנות זמננו, כיתה י"ב, עמ' 22]

ב. "התנגשות הציוויליזציות": ארה"ב והמערב נגד המדינות הערביות האסלאמיות

התדמית של ארה"ב כאויבת מתבססת כאשר ספרי הלימוד הפלסטיניים מחלקים את העולם המודרני לשני מחנות: המערב, המונהג על ידי ארה"ב, והעולם הערבי-אסלאמי. היחסים הנוכחיים בין העולמות מתוארים כ"התנגשות ציוויליזציות". [בעיות בנות זמננו, כיתה י"ב, עמ' 92] המערב, כך נלמד בספרים, הוא האחראי העיקרי למתיחות הזו בגלל סיבות רבות, ביניהן הקולוניאליזם והמלחמות שהוא יזם והצדיק אותן בשם "זכויות האדם".

המלחמות של ארה"ב נגד משטרים דיקטטוריים
המלחמות של ארה"ב נגד משטרים דיקטטוריים מתוארות באופן שלילי, כולל המלחמה נגד משטר הטאליבאן באפגניסטן לאחר פיגועי ה-11 בספטמבר.

הקריטריון שמגדיר את מדיניות החוץ של אמריקה הוא אינטרסיה האסטרטגיים. לכן, המדיניות שלה בעולם לא משתנה בתקופת נשיא אמריקני כזה או אחר, כפי שנראה בבירור באפגניסטאן, קובה, איראן ואחרים. [בעיות בנות זמננו, כיתה י"ב, עמ' 21]

המלחמה בעיראק נלמדת כ"כיבוש", והתקפות טרור על חיילים בריטיים ואמריקניים נקראות "התנגדות אמיצה".

נשיא ארה"ב, ג'ורג' בוש הבן, נתן לנשיא עיראק בשנת 2003, אולטימטום של 48 שעות לעזוב את עיראק, אחרת יעמוד בפני מלחמה לפירוקו מנשקו. הלגה הערבית דחתה את האולטימטום הזה. ארה"ב ובריטניה התעלמו מהעמדות הרשמיות והעממיות והחלו בהנחתת מהלומותיהן הצבאיות... כוחותיהן הסתערו לעבר הערים העיראקיות בהשתתפות כוחות צבאיים מלאומים שונים, ובגדאד נפלה. העיראקים לא נכנעו לכיבוש הזה אלא עלה בידם לארגן את עצמם ולפתוח בהתנגדות אמיצה לשחרור עיראק. [היסטוריה של הערבים והעולם במאה העשרים, כיתה י"ב, עמ' 147]

השפעה הדדית בין תרבויות בעת העתיקה

היחסים בין האסלאם והמערב לא תמיד היו שליליים. בתקופות מוקדמות יותר, המערב והעולם האסלאמי קיימו יחסים של השפעה הדדית תרבותית:

רוב התרבויות הקדומות השפיעו זו על זו... הדיאלוג וההשפעה ההדדית הביאו לכך שכל צד הפיק תועלת מההישגים של האחר, בנה עליהם ופיתח אותם, ויצר לו ציוויליזציה משלו. אחת הדוגמאות הטובות ביותר לשיח התרבותי וההשפעה ההדדית ביניהן הוא הציוויליזציה הערבית האסלאמית. [בעיות בנות זמננו, כיתה י"ב, עמ' 91]

רמת ההתפתחות הגבוהה של המערב היום מיוחסת להשפעה האסלאמית בעבר:

כשנכנסו המוסלמים לאירופה, הייתה אלאנדלוס [ספרד] מרכז של העברת התרבות הערבית האסלאמית אל אירופה. האירופים לקחו מהמוסלמים כל מה שהצטרכו בכל תחומי החיים, והחלו לפתח אותו עד שהגיעו למקום שבו הם נמצאים עכשיו. [בעיות בנות זמננו, כיתה י"ב, עמ' 92]

מצד שני, המדינות "הקולוניאליסטיות" - ארה"ב, רוסיה, ישראל ועוד מוצגות כמנצלות את ערכי זכויות האדם כתירוץ להפר את זכויות האדם. ההוכחות להפרות האלה הן: המעורבות של ארה"ב בעיראק ובאפגניסטן, של רוסיה בצ'צ'ניה ושל ישראל ב"פלסטין".

...ישנו ויכוח סביב קבלת עקרונות ההכרזה הזו [ההכרזה העולמית של זכויות האדם] או דחייתם. הוויכוח מתוח במיוחד בעולם הערבי והאסלאמי... המתנגדים לעקרונות מסתמכים על הנקודות הבאות:

- פקפוק מוחלט בכל מה שבא מן המערב ומדינות ההגמוניה הבינלאומית.
- דעה מוקדמת כי המערב משתמש בעקרונות זכויות האדם כאמצעי לפלישה תרבותית...
- אמונה כי זכויות האדם אינן אלא תרוץ של המערב והמדינות הדומיננטיות כדי להתערב בענייני המדינות האחרות, כפי שקורה באפגניסטן, עיראק, דארפור [סודן] ועוד. באותו הזמן, המדינות הדומיננטיות מתעלמות מהפרות של זכויות אדם במקומות אחרים, כמו: בוסניה והרצגובינה, צ'צ'ניה, פלסטין ועוד.
[בעיות בנות זמננו, כיתה י"ב, עמ' 101]

יחד עם זה, מחברי הספרים ממליצים לקדם את זכויות האדם למרות שיש "ניצול" קולוניאלי שלהן.

תנועת זכויות האדם - גם אם המדינות הקולוניאליסטיות מנצלות אותה [לרעה] היא תנועה בלתי רשמית אלא עממית ועולמית... - כמו כן, היישום השגוי של עקרונות זכויות האדם על ידי המדינות השולטות, איננו סימן לכך שהרעיון עצמו הוא רע - כי אם המימוש שלו רע... צריך להתעמת עם מי שמנצל [לרעה] את סיסמת 'זכויות האדם', ולא לדחות אותה.
[בעיות בנות זמננו, כיתה י"ב, עמ' 101]

אם כך, העולם הערבי-אסלאמי מוצג כמי שצריך להגן על זכויות האדם, וסובל מהפרת זכויות אדם על ידי ארה"ב, רוסיה, ישראל ועוד.

3. הפרת החוק ההומניטארי הבינלאומי על ידי ישראל, ארה"ב, רוסיה והמערב

ארה"ב, רוסיה, ישראל וסרביה מצוינות כאחראיות לסכסוכים בינלאומיים עם מדינות אסלאמיות, ולהפרת החוק הבינלאומי ההומניטארי.

הבעיה העיקרית ביישום החוק הבינלאומי ההומניטארי הוא שרוב הסכסוכים העולמיים בזמן הנוכחי מובלים על ידי המעצמות... מצד אחד הם חותמים על הסכמים המגבילים את השפעת הסכסוך המזוין ואת השימוש בנשק להשמדה המונית, ובאותו הזמן המדינות האלה מובילות מלחמות וסכסוכים בינלאומיים, כפי שקרה עם ההפרות הישראליות של החוק הבינלאומי ההומניטארי בפלסטין, וההפרות האמריקניות של החוק הבינלאומי ההומניטארי בעיראק ובאפגניסטן, וכמו שקרה עם ההפרות הרוסיות של החוק הזה בצ'צ'ניה, וההפרות הסרביות של החוק בבוסניה והרצגובינה, ועוד.
[בעיות בנות זמננו, כיתה י"ב, עמ' 108]

4. ה"מתיחות... שבעקבות איחוי ה-11 בספטמבר"; האיסורים האירופיים על שימוש בחג'אב בבתי ספר; הקריקטורות הדניות על מוחמד.

אחד מספרי הלימוד מציין את הפיגועים של ה-11 בספטמבר על ידי "אלקאעדה", יחד עם מגבלות אירופיות על שימוש בחג'אב האסלאמי בבתי ספר, והקריקטורות הדניות על מוחמד, כגורמים ל"מאבק בין המערב והעולם האסלאמי".

היום העולם עד למתיחות בין העולם האסלאמי והמערב בעקבות אירועי 11 בספטמבר 2001 והתמוטטות מגדלי מרכז הסחר העולמי. קווי המאבק בין המערב האירופי והמזרח הערבי-האסלאמי התרבו, מכיוון שמספר מדינות אירופיות מנעו מ[הבנות] המוסלמיות לעטות את החג'אב האסלאמי, ו[בגלל] התגרות ברגשות המוסלמים בקריקטורות בדנמרק הפוגעות באדונו מוחמד (אללה יברך אותו וייתן לו שלום), אשר היו סיבה להפגנות ספונטניות בעולם הערבי והאסלאמי במחאה עליהן, ולנקיטת צעדים לחרם כלכלי נגדה, דבר שעשוי להחמיר את המאבק בין המערב והעולם האסלאמי.

[בעיות בנות זמננו, כיתה ו"ב, עמ' 93]

5. המערב "אינו רציני בקיום דיאלוג" עם העולם הערבי האסלאמי ומכאן שהקונפליקט נמשך

מבט על עתיד שיח התרבויות:

לאחרונה נערכו מספר ועידות בינלאומיות בנושא שיח התרבויות. ניסיונות אלה מבוססים על אמונה שהשיח גם אם יש התנגשות איננו בלתי אפשרי, גם אם המערב שהוא הצד החזק במשוואת הסכסוך הנוכחית איננו רציני בקיום דיאלוג... אלא שאפשר לעורר שיח מועיל ופורה במספר דרכים, כמו יחסים כלכליים הדדיים, שבאמצעותם נוכל לקדם שיח פוליטי ותרבותי.

[בעיות בנות זמננו, כיתה ו"ב, עמ' 93-94]

העוני בעולם הערבי

בספרי הלימוד יש ביקורת על המדינות הערביות העשירות האחריות, יחד עם המערב, לעוני ולחוסר הקידמה בעולם הערבי.

הסיבות לתפוצת העוני בעולם הערבי:

- הקולוניאליזם והחלוקה האזורית של המולדת הערבית
- התלות של ארצות העולם הערבי במערב, הצפת השווקים הערביים במוצרים מערביים...
- לשחיתות יש תפקיד חשוב ברמת שיעור העניים
- העושר מרוכז בארצות ערביות מסוימות... וכמו כן הוא מרוכז בשכבה חברתית מסוימת
- אבטלה
- היעדר בשלות כלכלית ערבית

[בעיות בנות זמננו, כיתה ו"ב, עמ' 43]

10. צמצום ההתייחסות לתהליכי השלום בין ישראל לשכנותיה

נראה שיש ניסיון למזער ככל האפשר את ההתייחסות לנושאים הקשורים לתהליך השלום בין ישראל לשכנותיה. בספר היסטוריה של הערבים והעולם במאה העשרים יש עיסוק ומפורט במלחמות, בתקופת המנדט הבריטי ובהקמת ישראל אך רק התייחסות מזערית לתהליך השלום, כשהסכמי אוסלו אינם מוזכרים בספר כלל. בספר בעיות בנות זמננו, בכל החלקים העוסקים בהרחבה בישראל ובפלסטינים, אין שום התייחסות לתהליך השלום ביניהם. יחד עם זאת, תהליך השלום כן מוזכר בספר זה, בהקשר של דברי ביקורת על מדיניות החוץ של ארה"ב.

ישראל - ירדן

ירדן חתמה על חוזה שלום עם ישראל בשנת 1994. שני הצדדים הכירו בגבולות שביניהם בהתאם לגבולות, שקבע המנדט הבריטי.
[היסטוריה של הערבים והעולם במאה העשרים, כיתה י"ב, עמ' 84]

ישראל-מצרים

חוזה השלום עם מצרים מוזכר בשני ספרים. באחד מהם הוא מוזכר במשפט אחד, שבו יש "האשמה" כלפי ארצות הברית שהיא "דחפה" את מצרים לחתום על החוזה:

משא ומתן ארוך, מנקודת ההשקפה האמריקנית, יוביל לשינוי במאזן הכוחות הצבאי לטובת אחד הצדדים, או לשינוי האופציות המדיניות במהלך המו"מ. כך היא דחפה את מצרים לשלום עם ישראל בשנת 1978.
[בעיות בנות זמננו, כיתה י"ב, עמ' 22]

בספר אחר ישנה התמקדות בהתנגדות העולם הערבי לחוזה השלום:
נשיא מצרים, מוחמד אנוור אלסאדא, ביקר בישראל, ונחתם הסכם קמפ-דייב בשנת 1979, שבמסגרתו ישראל נסוגה מסיני. כתוצאה מכך, מדינות ערב ניתקו את קשריהן עם מצרים ומרכז הליגה הערבית הועבר מקהיר לתוניסיה.
[היסטוריה של הערבים והעולם במאה העשרים, כיתה י"ב, עמ' 88]

ישראל-הפלסטינים

האזכורים של הסכמי אוסלו הם מצומצמים ביותר. בקטע העוסק במדיניות החוץ של ארה"ב, מתוארת החתימה של הסכמי אוסלו כך: "בעקבות הנסיבות המדיניות במרחב הערבי לאחר מלחמת המפרץ השנייה, הושגה הצהרת עקרונות (הסכמי אוסלו)... בשנת 1993". לא ברורה אמנם כוונתם המדויקת של מחברי הספרים, אך נראה שהרקע לדברים הוא שאש"פ ויאסר ערפאת היו בנקודת שפל של חולשה לאחר מלחמת המפרץ, שבה ערפאת תמך במופגן בפלישת צדאם חוסיין לכווית, ובעקבות כך אש"פ איבד את רוב התמיכה הכלכלית שלו.

בעקבות הנסיבות המדיניות במרחב הערבי לאחר מלחמת המפרץ השנייה, הושגה הצהרת עקרונות (הסכם אוסלו) לפתרון בעיית פלסטין בין אש"פ וישראל בשנת 1993, והיא [ארה"ב] ממלאת תפקיד ראשי בניסיון לסיים את הסכסוך הפלסטיני-ישראלי. ההצעה האחרונה שלה היא מפת הדרכים.
[בעיות בנות זמננו, כיתה י"ב, עמ' 22-23]

מעבר לדברים האלה, אין בספרי הלימוד שום התייחסות להסכמי אוסלו או לתהליך השלום.

מסקנות

השאיפות והאידיאולוגיה של חברה באים לידי ביטוי במסרים המועברים לתלמידים במערכת החינוך שלה. מסיבה זו, ספרי הלימוד החדשים שהוכנסו לשימוש ברשות הפלסטינית בסוף שנת 2006 על ידי משרד החינוך, מהווים המשך לאכזבה הגדולה מהספרים הקודמים שהוצאו על ידם. במקום להשתמש בהזדמנות הזו כדי לחנך את הדורות הבאים לחיות בשלום עם ישראל, מלמדים ספרי הלימוד החדשים של הרש"פ לשנוא את ישראל, שוללים את הלגיטימציה של קיומה, ומפארים את מעשי הטרור נגדה. במקום לפעול לצמצום השנאה הקיימת, תכנית הלימודים הפלסטינית החדשה אף מעמיקה אותה יותר בתודעת הדור הבא, ומציגה את המאבק נגד ישראל כציווי קיומי ודתי. החינוך לשנאה, יחד עם הגדרת מעשי טרור נגד ישראל כ"מעשי הגבורה המהוללים ביותר", עלולים להתפרש על ידי חלק מהצעירים כעידוד לביצוע פעולות טרור.

ספרי הלימוד החדשים של הרש"פ מבטיחים שהדור הבא יגדל כשהוא רואה את ישראל כמדינה חסרת לגיטימיות, כאויבת שיש לשנוא אותה ולהילחם בה, ולא כשכנה שיש לשאת ולתת איתה ובסופו של דבר לחיות לצידה בשלום.

נספח א': על המרכז הפלסטיני לפיתוח תכניות לימודים (PCDC)

'המרכז הפלסטיני לפיתוח תכניות לימודים' (Palestinian Curriculum Development Center) הוקם בשנת 1998 על פי החלטת הממשלה והמועצה המחוקקת הפלסטינית. המרכז מורכב מצוותים של מורים ומחנכים פלסטיניים, המחברים את ספרי הלימוד.

ד"ר נעים אבו אלחומוך מכהן כיושב ראש 'ועדת תכניות הלימודים' הפלסטינית מאז הקמתה, וכיהן בתפקידו עד שנת 2006, מועד הוצאת הספרים החדשים לכתה י"ב. אבו אלחומוך הוא מוותיקי תנועת פת"ח, ומשמש כמשקיף במועצה המהפכנית של התנועה. בשנת 2002 הוא מונה לשר ההשכלה הגבוהה, והמשיך לכהן בתפקיד זה גם בממשלת מחמוד עבאס (אבו מאזן).

נוסף על כך, צוותי החיבור והפיקוח של ספרי הלימוד שיצאו בשנת 2006, הם אותם צוותי מחברים של הספרים שיצאו בשנים 2000 - 2005, בשינויים ותוספות קלות.

יש משמעות לכך שספרי הלימוד הנוכחיים לכתה י"ב כוללים חומרים ומרכיבי אידיאולוגיה המזוהים בדרך כלל עם חמא"ס, בכלל זה שלילת זכות הקיום של ישראל, הצגת הסכסוך כמאבק דתי-אסלאמי, שנאה כלפי ארצות הברית והמערב, ציור תמונת עולם ללא ישראל וציפייה לחיסולה. אך האידיאולוגיה הזו אומצה, והתלמידים הפלסטינים לומדים אותה, מפיהם של מחנכים שהם אנשי פת"ח ותיקים. נראה אפוא שהשקפת העולם הזו איננה ייחודית לחמא"ס, אלא מייצגת את האידיאולוגיה הרווחת של כלל החברה הפלסטינית.

מידע נוסף על "המרכז הפלסטיני לפיתוח תכניות לימוד" נמצא באתר:
<http://www.pcdc.edu.ps/Arabic/>

7. בית הספר היסודי לבנים על שם אבו עלי מצטפא – עראבה, ג'נין
8. בית הספר היסודי לבנות על שם אבו עלי מצטפא – עראבה, ג'נין
- אבו עלי מצטפא – מזכ"ל "החזית העממית לשחרור פלסטין" (חז"ע). תכנן פיגועים רבים נגד אזרחים ישראלים.
9. בית הספר התיכוני לבנים על שם אבו ג'יהאד – עראבה, ג'נין
- ח'ליל אלז'יר "אבו ג'יהאד", אחד מהאבות המייסדים של פת"ח. היה אדריכל מבצעי טרור של פת"ח לאורך שנות השישים והשבעים. תכנן עשרות פיגועי טחר, בהם נהרגו ישראלים רבים.
10. בית הספר על שם השהיד אסאמה אלנג'אר – ח'אן יונס
- אסאמה אלנג'אר – חבר "גדודי השהידים של אלאקצא", הזרוע הצבאית של פת"ח.
11. בית הספר התיכון לבנים על שם כמאל עדואן – תל אלסלטאן, רפיח
- כמאל עדואן – מפקד בכיר בפת"ח בשנות השישים. היה אחראי להתקפות טרור של פת"ח בישראל.
12. בית הספר היסודי לבנים על שם השהיד סעד צאיל – שכם
- סעד צאיל היה מפקד בכיר בפת"ח, אשר פיקד על כוחות הטרור הפלסטיני שנלחמו בלבנון במהלך ראשית שנות השמונים.
13. בית הספר התיכון לבנים על שם [השהיד] עז אלדין אלקסאם – יעבד
14. בית הספר היסודי על שם [השהיד] עז אלדין [אלקסאם] – ג'נין
- שיח' עז אלדין אלקסאם, מטיף מוסלמי בארץ ישראל המנדטורית של שנות השלושים במאה הקודמת. פיקד על כנופית טרור מוסלמית. הזרוע הצבאית של חמאס נקראת על שמו. גדודי עז אלדין אלקסאם.

בתי ספר על שם שהידים – כללי

1. ביה"ס היסודי לבנים ע"ש השהידים של אלזיתון – עזה
2. ביה"ס היסודי לבנות ע"ש השהידים של אלמנטאר – עזה
3. ביה"ס היסודי לבנים ע"ש השהידים של עזה – עזה
4. ביה"ס היסודי לבנים ע"ש השהידים של שיח' רצ'ואן – עזה
5. ביה"ס התיכון לבנים ע"ש השהידים של אלשאטי – מחנה הפליטים אלשאטי, עזה
6. ביה"ס התיכון לבנים ע"ש השהידים של רפיח – מחנה הפליטים של רפיח
7. ביה"ס היסודי המעורב [לבנים ובנות] ע"ש השהידים של ח'אניונס – ח'אניונס
8. ביה"ס התיכון לבנות ע"ש השהידים של דיר אלבלח – דיר אלבלח
9. ביה"ס ע"ש השהידים של ח'זאעה – ח'זאעה
10. ביה"ס התיכון לבנות ע"ש השהידים של בני סהילא – בני סהילא
11. ביה"ס ע"ש השהידים של אלמע'אזי – אלמע'אזי, מחנות המרכז
12. ביה"ס התיכון ע"ש השהידים של ג'באליא – ג'באליא
13. ביה"ס לבנות ע"ש השהידים של אינתיפאדת אלאקצא – יטא, חברון
14. ביה"ס לבנות ע"ש השהידים של אלדורא – דורא
15. ביה"ס היסודי ע"ש השהידים של צוריף – צוריף
16. ביה"ס היסודי לבנים ע"ש השהידים – ענבתא, טול כרם
17. ביה"ס התיכון לבנים ע"ש השהידים של קטנה – קטנה
18. ביה"ס היסודי ע"ש השהידים של חזמא – חזמא, ירושלים
19. ביה"ס התיכון לבנים ע"ש השהידים של סלואד – סלואד, ירושלים
20. ביה"ס לבנות ע"ש השהידים של אינתיפאדת אלאקצא – קלקיליה
21. ביה"ס ע"ש השהידים של אלאקצא – קלקיליה
22. ביה"ס היסודי ע"ש השהידים – קלקיליה

בתי ספר על שם ערים בישראל

1. ביה"ס היסודי 'רמלה' – עזה
2. ביה"ס היסודי 'פנ' – עזה
3. ביה"ס התיכון 'אשדוד' – עזה
4. ביה"ס היסודי המעורב 'בית שאן' – עזה
5. ביה"ס התיכון לבנות 'ירושלים' – עזה
6. ביה"ס התיכון לבנות 'אם אלפחם' – בית לאהיא, צפון עזה
7. ביה"ס היסודי לבנות 'עין חרוד' – עזה
8. ביה"ס היסודי המעורב 'קיסריה' – חג'ר אלדיכ, עזה
9. ביה"ס התיכון לבנות 'הגליל' – עזה
10. ביה"ס היסודי לבנים 'צפת' – עזה
11. חטיבת הביניים לבנות 'אשקלון' – עזה
12. ביה"ס היסודי לבנים 'הקסטל' – עזה
13. חטיבת הביניים לבנות 'לוד' – עזה
14. ביה"ס היסודי לבנות 'נצרת' – עזה
15. ביה"ס התיכון לבנים 'הכרמל' – עזה
16. ביה"ס התיכון לבנות 'ירושלים' – רפיח
17. ביה"ס התיכון לבנים 'באר שבע' – רפיח
18. ביה"ס התיכון לבנות 'שפרעם' – רפיח
19. ביה"ס התיכון 'חיפה' לבנות – ח'אניונס
20. ביה"ס התיכון 'טבריה' לבנות – ח'אניונס
21. ביה"ס התיכון לבנות 'עכו' – מחנה הפליטים ח'אניונס
22. ביה"ס התיכון 'הקישון' – ג'נין
23. ביה"ס התיכון המעורב 'ראש הנקרה' – מחוז שכם